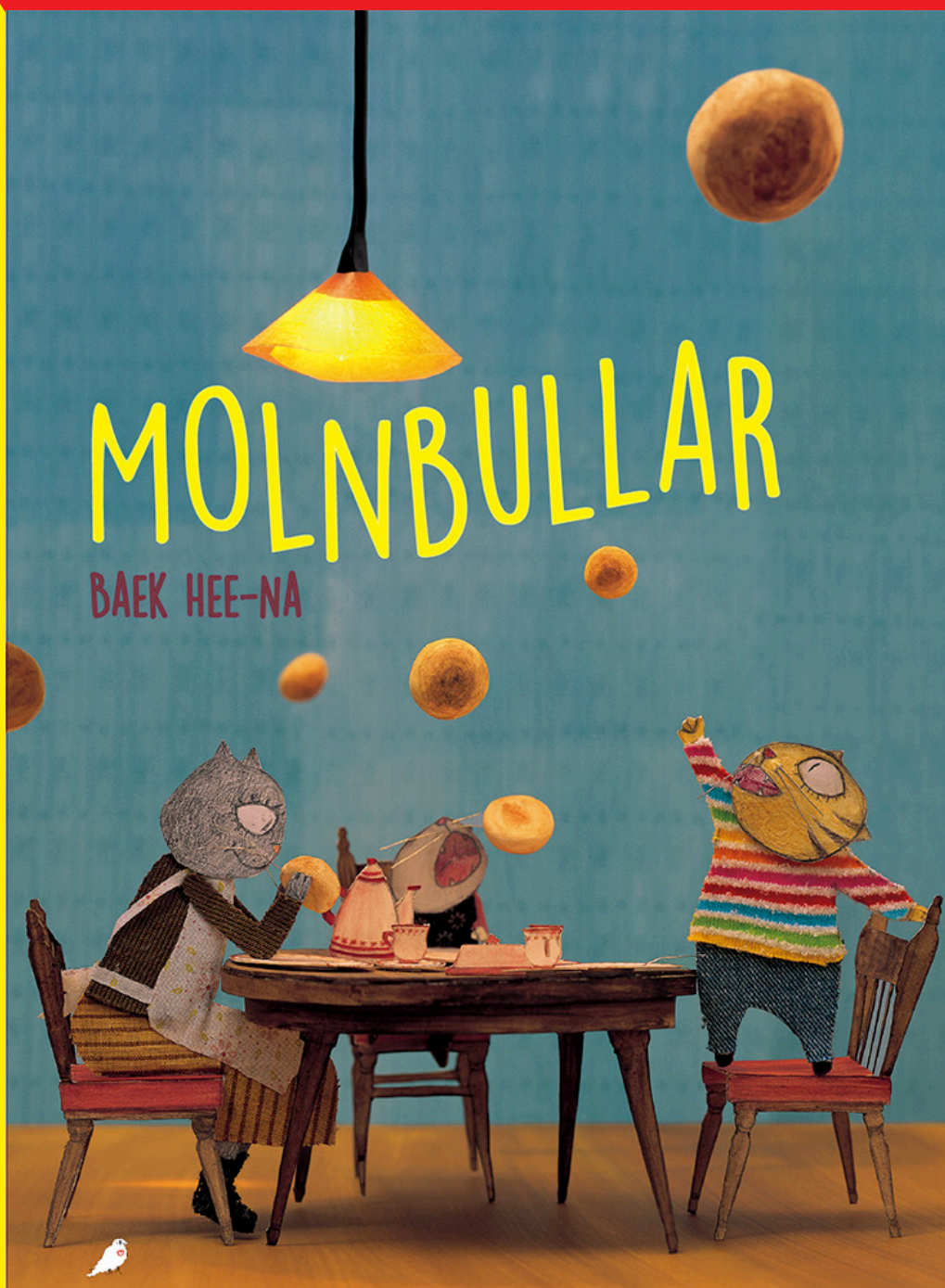

LÄSGUIDE TILL

MOLNBULLAR

BAEK HEE-NA

Astrid Lindgren Memorial Award

KULTURRÅDET

Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne
Kulturrådet | Box 27215 | 102 53 Stockholm
Besöksadress: Borgvägen 1-5, Stockholm
Tel: 08 519 264 00 | litteraturpris@alma.se | www.alma.se

LÄSA! BOKSAMTALA! GÖRA!

Vad roligt att du vill läsa *Molnbullar* av ALMA-pristagaren Baek Heena! Här kommer tips och inspiration till samtal, lek och skapande med barn hemma, på förskolan, fritidshemmet eller i skolan. Baek Heena vill att hennes böcker ska vara upplyftande för läsaren, och underhållande. Så läs och njut av *Molnbullar* och flyg iväg i fantasin!

VEM ÄR BILDERBOKSSKAPAREN BAEK HEENA?

Baek Heena är född 1971 i Seoul. Innan hon debuterade som bilderboksskapare 2004 arbetade hon inom reklam och animationsfilm. Sedan debuten har Baek Heena gett ut ett dussintal böcker, är populär i hela Asien och har belönats med flera priser, såväl i hemlandet Sydkorea som internationellt. Baek Heena fick Astrid Lindgren Memorial Award våren 2020.

Baek Heena är känd för sitt originella visuella uttryck, och hennes berättelser kommer till i en tidskrävande och kompromisslös process. Hon skapar miniatyrvärldar – tecknar, målar, fotograferar, syr, bakar, klipper, klistrar och snickrar fram miljöer, föremål och dockor. De flerdimensionella collage förstärks med belysning innan varje scen/bild fotograferas. Ett långsamt hantverk, inspirerat av animationsteknik (*stop motion*), som ger Baek Heenas bilderböcker ett säreget sceniskt och filmiskt uttryck.

Foto: Privat.

Baek Heenas berättelser har teman som ensamhet, möten, samspel och relationer och genomsyras av värme och humor. Precis som i barns lek flätas realism och magi samman. Ett genomgående motiv är hur leken och fantasin kan få vardagen att upplevas som förtrollad.

Molnbullar (Bokförlaget Trasten, 2019) är den första av Baek Heenas böcker som översatts till svenska, hösten 2020 ges ytterligare två titlar ut: *Magiska godiskulor* och *En fé på badhuset*, som det också kommer att finnas läsguider till.

Läsguiden är skapad av Agneta Edwards, litteraturpedagog, föreläsare och författare samt ledamot i ALMA-juryn 2002–2011.

Om *Molnbullar*

I *Molnbullar* möter vi en kattfamilj, som lever ett alldeles vanligt (människo)liv. En regnig vardagsmorgon hittar familjens två barn ett moln som de tar hem.

Mamman bakar frukostbullar med molnet som ingrediens, och tänk, när de har ätit av molnbullarna, då kan de flyga! Kattbarnen susar ut genom fönstret med en bulle till sin pappa, som gett sig av hemifrån tidigare. Vilken tur, bussen han åker med sitter fast i en bilkö, men med hjälp av den magiska molnbullen så flyger pappan iväg och kommer precis i tid till jobbet.

Det är lätt att identifiera sig med barnen, som är någonstans i förskoleåldrarna, kanske fyra och sex år, i sina gula regnrockar. Lika trovärdigt gestaltat är det magiska inslaget. Berättelsen, som det äldre syskonet berättar i jag-form, är rakt igenom lojal med barnens perspektiv och fantasivärld.

Bokens koreanska originaltitel är *Gu-reum-bbang* och den gavs ut 2004. *Molnbullar* är i första hand tänkt för barn i förskoleåldern och första skolåren, men kan uppskattas oavsett ålder. Inte minst för Baek Heenas spännande teknik som såväl unga som konstintresserade vuxna kan inspireras av.

Före läsningen

Titta gärna noga på omslaget först. Då aktiveras fantasin, barnet/gruppen får möjlighet att fokusera på boken innan läsningen, och ni skapar förförståelse tillsammans. På bokpär-marnas insida (*tapetsidorna* kallas det på fackspråk) kan det också finnas ledtrådar till berättelsen.

Tips på frågor att samtala kring:

- Vad ser du på bilden?
- Vilka kan personerna vara? Var befinner de sig? Vad gör de? Tror du att det finns fler personer med sen i boken?
- Vilken känsla ger bilden dig?
- Vad heter boken? Ger det någon ledtråd till bokens handling?
- Hur kan molnen (på tapetsidorna) och bullarna (på omslaget) hänga ihop?
- Vad tror du att boken kan tänkas handla om?

Under läsningen

Bilderböcker är så underbart intrikat uppbyggda med text och bild i samspel, vilket innebär att bilderboksläsning är (minst) lika mycket att läsa bild som att läsa text. Att ha "tyst" högläsning vid första mötet med en bilderbok kan vara en utmaning. Eftersom bilderna är barnens primära ingång till boken, fokusera gärna på dom till att börja med.

BILDPROMENAD

En variant är att inleda med en *bildpromenad*, det vill säga att utforska berättelsen enbart genom bilderna. Prata om vad ni ser, uppslag för uppslag. Barn och vuxna lägger ofta märke till olika saker, barn fastnar till exempel gärna för detaljer. Det ger gemensamma referensramar och barnen har lättare att fokusera på att lyssna nästa gång ni läser boken.

LÄSA TILLSAMMANS

Även med texten inkluderad i läsningen är det givande att stanna upp då och då och dela reflektioner, över såväl text som bild. När vi läser en bok gör vi automatiskt kopplingar och referenser, till exempel till egna erfarenheter och kunskaper, och till andra böcker, filmer och berättelser. Vid läsningen av *Molnbullar* kan det vara någon som vill berätta att hen har en likadan gul regnjacka som barnen i boken, en annan funderar över varför de sover på golvet eller hur man kan bära ett moln, somliga tycker att pappan ser farlig ut där han kommer springande, andra att det är en rolig bild.

Genom att läsa tillsammans i dialog får alla fler ingångar till boken än sin egen. Vi upptäcker att vi kan uppfatta samma bild eller berättelse helt olika. Läsningen blir interaktiv och något gemensamt, en social aktivitet.

Efter läsningen

BOKSAMTAL

Ett sätt att fördjupa upplevelsen och förståelsen av boken är genom boksamtal. För att komma igång kan konkreta frågor vara till hjälp. Några av förslagen nedan passar vilken bok som helst, andra är specifika för *Molnbullar*. En del kan funka även under läsningens gång (se ovan), vissa behöver man ha läst hela boken för att kunna reflektera över. Det är absolut inte tänkt som en lista att pricka av, EN fråga kan räcka till ett helt samtal:

Jag undrar...

- Är det någon bild i boken du tycker särskilt mycket om/inte tycker om?
- Vilken känsla ger bilderna dig?
- Hur skulle du beskriva bilderna i boken?
- Välj två bilder som signalerar helt olika känslor/stämningar

Här kommer en ganska avancerad, men spännande, fråga:

- Finns det någon dramatisk höjdpunkt/vändpunkt i *Molnbullar*?

Om det känns alldeles för svårt, fundera på nedanstående som kan vara en ledtråd:

- När slutar det regna i boken? Kan det kanske hänga ihop med handlingen?

Och så får vi förstås fantisera och fabulera lite:

- Mamman i *Molnbullar* svävar också när de ätit molnbullarna, men vi får inte veta vad hon gör när barnen flyger iväg med bullen till sin pappa – vad tror du?
- Hur länge sitter effekten av molnbullarna i, tro? För alltid, för en dag, eller...?
- Om du kunde flyga – vart skulle du då fara?
- Om du hade en magisk bulle eller ett annat föremål, som inte gav förmågan att flyga utan var magisk på något annat sätt, vad skulle det vara och vad skulle du vilja att den/det kunde göra?

BERÄTTA VIDARE!

Utgå från någon av frågorna som känns fantasieggande och kul (eller från något annat i *Molnbullar* som inspirerar er) och gör en berättelse av svaret. Det kan vara muntligt, i text eller i bild, som film eller dramatisering för scen, rollspel – eller en kombination! Att sätta ramar eller en grundförutsättning är bra, man kan till exempel formulera en mening som är lätt att fylla i.

- Om jag kunde flyga skulle jag åka till...
- Min magiska manick skulle fixa så att...
- Jag skulle vilja bjuda ... X ... på en molnbulle

UTFORSKA BILDERNA I *MOLNBULLAR*

- Är de ritade, eller hur kan Baek Heena ha gjort dem? Vad finns det för olika tekniker att rita, måla och skapa bilder med? Hur får vi reda på det? Titta gärna på storskärm, så det går att se detaljer, och låna flera exemplar av boken.
- Vilka detaljer framträder i bilderna? Hur har Baek Heena gjort för att de ska ”poppa” extra mycket? Till exempel morrhåren på första uppslaget, bullarna som svävar i köket eller plastpåsen med bullen och den gula regnrocken i scenen när de flyger ut genom fönstret.

En av frågorna för boksamtalet var om olika stämningar i boken. Det är ju till exempel stor skillnad mellan scenerna inomhus (som uppslaget när barnen kommer hem med molnet) och bilderna som skildrar när barnen ger sig ut i staden för att ge bullen till sin pappa. Stämningen kan också påverkas av vilket tempo en bild förmedlar. Jämför till exempel frukostscenerna med bilden där pappan stressar till jobbet.

- Hur påverkar färg- och materialval, bildperspektiv och ljussättning känslan/stämningen i bilden?

SKAPA COLLAGE

Berätta i bild med collage, antingen endimensionellt på papper eller prova Baek Heenas teknik och bygg en flerdimensionell miljö. Använd så mycket överblivet spillmaterial som möjligt istället för nyköpt: tygbitar, snörstumpar, toarullar, folie, pappkartonger och förpackningar, fotografier, gamla tidningar, tidskrifter och böcker (fråga på biblioteket, de gallrar ut regelbundet) med mera.

ÄR JAG GLAD ELLER RÄDD? GESTALTA KÄNSLOR!

Baek Heena levandegör sina karaktärer bland annat genom att träffsäkert fånga mimik och gester. Välj tre bilder ur *Molnbullar* som visar olika känslor. Diskutera, prova – titta i spegel och på varandra – hur ansiktsuttryck och kroppsspråk visar hur vi känner oss.

- Rita enkla kattansikten som i *Molnbullar* med de tre känslorna.
- Lek levande charader och gestalta olika känslor.

VAD ÄR ETT MOLN?

Koppla gärna ihop faktaböcker med de skönlitterära bilderböckerna. Ett exempel på en bok som kan passa ihop med *Molnbullar* är *Handbok för molnskådare* av Linnea Krylén. På biblioteket kan du låna och få fler tips på faktaböcker.

BAKA MOLNBULLAR

Se receptet på bullarna i boken. Om ni inte lyckas fånga ett moln, vad kan ni ersätta det med?

RECEPT I BILD

Vad behövs för att baka bullar? Hur gör man? Rita ditt recept! Eller använd collageteknik som i *Molnbullar*. Gör receptet som en serie. En extra utmaning är att inte ha någon text alls, så receptet kan följas även av den som inte kan läsa.

Foto: Bear Books.

Vill du veta mer?

ALMA.SE

Här finns massor av inspiration om Baek Heena, bland annat en film om henne, bilder på hur det ser ut när hon arbetar och analyserande texter av juryn. Du hittar även material om tidigare års pristagare.

OP SIS BARNKULTUR 2/2020

I Opsis 2/2020 finns den fördjupande artikeln ”Baek Heena – ett Pippi-fan som leker sig in i läsarens hjärta” av Maria Lassén-Seger (ledamot i ALMA-juryn).

VARLDENSALMA.SE

På Hjulsta grundskola i Stockholm jobbar personalen med ALMA-priset varje år och inspireras av pristagarnas böcker och arbete. På sajten varldensalma.se hittar du många tips på hur du kan arbeta med *Molnbullar* och med böcker av andra ALMA-pristagare.

@ATERSKAPA

På Instagramkontot @aterskapa kan du se hur *Molnbullar* inspirerat till kreativt skapande med återbrukat material på bibliotek runtom i Skåne.

HÖR AV DIG!

Vill du dela med dig av hur ni har jobbat med *Molnbullar* på din förskola, skola eller fritidshem? Maila oss gärna på litteraturpris@alma.se så kan vi berätta om er på alma.se. Använd och följ gärna #ALMA eller #Molnbullar på sociala medier. Tillsammans bygger vi en kunskaps- och inspirationsbank!

Litteraturpriset till Astrid Lindgrens minne (ALMA)

De läsoplevelser vi har som barn präglar oss för livet. Unga människor har rätt till riktigt bra litteratur – underhållande, nyskapande, utmanande och komplex. En som visste detta var Astrid Lindgren. När hon dog 2002 instiftade Sveriges regering ett internationellt litteraturpris i hennes namn: Astrid Lindgren Memorial Award. Prissumman, fem miljoner kronor, gör detta till världens största barn- och ungdomslitteraturpris. Den signalerar också att Sverige tar ungas läsning på största allvar. Pristagaren utses av en jury som varje år väljer mellan kandidater som nominerats från hela världen.

Kolla efter våra läsguider till Baek Heenas böcker *Magiska godiskulor* och *En fé på badhuset* (ges ut hösten 2020). På alma.se hittar du även läsguider till flera andra ALMA-pristagare!

Astrid Lindgren Memorial Award